

problem vjere mladenačke dobi

UZ 10. KATEHETSKU LJETNU ŠKOLU '81
/Varaždin, 24–29. 08. 1981./

Alojzije Jurak

UVOD

Deseta katehetska ljetna škola '81, po mnogo čemu izražajna, za nama je. No misli, ideje, predavanja, raspoloženje, doživljaji, smještaj po obiteljskim domovima /za većinu!/, ostat će još dugo u sjećanju svih onih koji su se ovom prigodom našli u Varaždinu, gradu slavjeniku /800. godišnjica prvog zapisanog spomena!/, i sudjelovali na tom našem /pod mnogim vidovima/ najorganiziranijem crkvenom katehetsko-pastoralnom skupu.

Ova Škola privukla je izuzetno velik broj katehetsko-pastoralnih djelatnika /čak oko 250/, počevši od najviših predstojnika naše Crkve: nadbiskupa zagrebačkog mons. Franje Kuharića, predsjednika BKJ i domaćina; biskupa đakovačkog mons. Ćirila Kosa, predsjednika Katehetskog vijeća pri BKJ; tajnika BKJ Vjekoslava Milovana, pa do župnika, kapelana, kateheta, katehistica i laika.

U klimi izrazite srdačnosti, gostoljubivosti i otvorenosti organizatora, oo. kapucina i sestara uršulinki, koji su otvorili ne samo sve raspoložive prostore nego i srca, programirana tema: "Problem vjere mladenačke dobi" /Katehizanti prije i poslije potvrde/ naišla je na plodno tlo

koje će sigurno uroditi dobrim plodovima koji će se tek očitovati.

Zadaci i perspektive te tematike opširni su i zahtjevni. Aktualnost tog problema za koji se opredijelio organizacijski ili Stalni odbor Škole, očita je i pogođena.

Sudionici Škole, aktualni katehetsko-pastoralni djelatnici naše Crkve, kao najodgovorniji subjekti prenošenja vjere mladom naraštaju, ozbiljno su pitali jedni druge: Koji su to problemi vjere mladenačke dobi naših katehizanata? Kako naviještati vjeru tom mladom naraštaju koji živi u prilikama kao što su ove naše? Što poduzeti da se mladi približe vjeri i istodobno da se vjeroučitelji više približe mladima? Koje sadržaje prenositi da budu uistinu prihvatljivi za mlade i sposobni da ih zahvate? Kako pomoći mladima da prihvate vjeru kao vrednotu života, a ne kao opterećenje? I jesu li naši mladi predadolescenti i adolescenti, s obzirom na odgoj koji primaju s raznih izvora, uopće sposobni da u autentičnom obliku odgovore na ponude i zahtjeve kršćanske vjere?

To su pitanja koja više ili manje muče sve istinski zauzete vjeroučitelje, došli oni iz bilo kojeg dijela domovine. Zato su se i sabrali da tu u tjedan dana intenzivnog sudjelovanja i

rada trijezno, objektivno i hrabro razmotre velika pitanja i dileme, te pokušaju potražiti i naći barem djelomične odgovore.

Na temelju svega iznešenog, počevši od *uvodnih riječi naših natpastira i programskog govora predsjednika Stalnog odbora Škole*, te brižljivo i temeljito pripremljenih predavanja /koja su uistinu bila na visokoj stručnoj razini/, može se slobodno reći da taj tako složen problem – kako navijestiti vjeru suvremenom mladu naraštaju – postaje ipak manje kompleksan i u mnogo čemu jasniji.

TOK PREDAVANJA

Predavanja su se tematski kretala u širokom rasponu naznačene problematike. Neka od njih bila su doduše preteška za određeni broj sudionika, ali ipak uhvatljiva.

Prvo predavanje pod naslovom: "Stanje naše mladeži s obzirom na vjeru i nevjeru", koje je bilo svojevrsna sociološko–religiozna analiza situacije u kojoj žive naši mladi, održao je Tonči Trstenjak. Naglasio je kako "današnji mladi čovjek više nije pokriven kišobranom religioznosti od malih nogu. On u obitelji više ne nalazi onaj topli, radosni, djelotvorni i religiozno živ ambijent u kojem bi relativno sigurno izrastao u vjernika." Još manje to nalazi u školi, u društvu svojih vršnjaka s kojima sačinjava grupu, gdje se religioznim stavovima i perspektivi ne daje baš nikakva važnost. "To ga vodi zaključku da religija nije značajnija životna vrijednost, nego sasvim privatna stvar pojedinca..." Ipak ima i pozitivnih znakova "buđenja" koji znače nadu. No o njima je bilo manje riječi. Predavanje je imalo panoramski karakter sagledavanja problematike i zahvaćalo je više dob srednjoškolske i studentske mladeži, a manje predadolescentnu dob.

Drugo predavanje s temom "Kreativna mladost u potrazi za vrednotama" održao je Šime Samac. On je osvijetlio pojam kreativnosti naglasivši da je to "osobno pravo, društvena potreba i potreba kršćanske vjere". Naznačio je razloge koji opravdavaju zakonitost kreativnog, te perspektive kreativnosti, posebno u ra-

zvitku mlade osobe, kao i teškoće s obzirom na konkretno ostvarenje unutar odgoja mladih za vjeru.

O sakramentu potvrde i njegovu mjestu u odgoju u vjeri govorio je Aldo Starić. On se pozabavio i pitanjem: da li je sakramenat potvrde po svojoj "naravi" vezan uz mladenačku dob? Odgovorio je da nije! No time nije rečeno da sakramenat potvrde ne zahtijeva prisutnost nekih tema u tom vidu. Postavio je sakramenat potvrde u sklop sakramenata kršćanske inicijacije, posebno krsta, te produbljenja kršćanske stvarnosti.

Milan Šimunović govorio je o temeljnim smjernicama s obzirom na sadržaj i metodu u katehezi predadolescenata. Iznio je neke točke koje bi morale karakterizirati katehezu predadolescenata. S tim u vezi on je naglasio: "Ne radi se isključivo o tome da se predadolescenta uputi u neki posebni sakramenat, konkretno sada u potvrdu, već da mu se pomogne i vodi k sve dubljem pripadanju Kristu u Crkvi, i to posredstvom svih energija spasenja koje Krist pruža: riječi, sakramenata, života zajedništva i ljubavi. Ali tako da mu izgledaju kao radosna afirmacija i prihvaćanje njegova nacrtu rasta, kao nastavak onih temeljnih vrednota koje vidi ostvarene u nekim uspješnim ljudima, kao iskustvo osobnog obraćenja i kontestacije određenog otuđujućeg stila života."

Po mišljenju sudionika ovo je predavanje bilo najkonkretnije i najbliže samoj problematici Škole, iako je i ono davalo utisak panoramskog pristupa u obradi teme. Iako se s obzirom na to područje katehetske postavke krenulo prilično naprijed /mislim na Zapadu, posebno u Italiji!/ ipak za većinu sudionika ove Škole ono je bilo novo i djelovalo je kao "osvježenje".

S obzirom na predavanje o sadržajima kateheze mladih, koje je održao Emanuel Hoško, treba reći da su mnogi sudionici iščekivali njegov nastup s posebnom pažnjom, budući da su baš to predavanje smatrali "ključnim". On se posebno osvrnuo na kriterije koji utječu na izbor sadržaja kateheze mladih, i to: kriterij dosadašnje prakse, kriterij tuđih modela i kriterij traženja novog, nama vlastitog modela kojeg još nemamo, ali koji je ne samo nužan nego

i moguć. S tim u vezi iznio je i niz pretpostavki od kojih bi valjalo polaziti.

Ivan Jursić predstavio je sudionicima neke vidove psihopedagoškog pristupa u odgoju predadolescenata i mladih. Osvijetlio je neke životne probleme mladog čovjeka kao: otkriće sebe, proces seksualnog sazrijevanja i promjene u vezi s tim, koje bi trebalo imati u vidu u radu s mladima, te pitanje produbljenja komunikacija među osobama.

Trećeg dana nastupili su kao predavači: Ante Kresina s temom: "Biblija u katehizaciji mladeži – put do kršćanske zrelosti" i Ivan Fuček s predavanjem: "Moralna problematika u odgoju predadolescenata i mladih s obzirom na njihovo opredjeljenje za vjeru i nevjeru".

Govoreći o ulozi Biblije i nekim njenim likovima u katehizaciji mladih, Ante Kresina je uz prednosti Biblije kao "Božjeg pedagoškog priručnika za svijet i Crkvu" posebno naglasio važnost njenog znalačkog i svrsishodnog korištenja.

Oslikavajući moralnu problematiku, Ivan Fuček je problemski postavio svoje izlaganje u tri temeljna pitanja, koja bi katehete morali imati pred očima u formaciji predadolescenata i adolescenata /"tinejdžera"/:

– pitanje raskoraka između konkretnog života i crkvenih normi usred čega žive i rastu naši mladi;

– pitanje fizičko–intelektualne–psihičke evolucije ili sazrijevanja, kao i religiozno–vjerske involucije mladih, gdje treba napose uzimati u obzir mnogostruke i teške probleme njihove probudene sentimentalnosti i probudenog intelekta: privlačnosti profanog i znanstvenog, a bijeg od kulturnog i religioznog. Treba uzimati u obzir njihove mnogostruke konkretne učitelje /školu, grupe, organizacije, knjige, autorite.../ i jednako utjecajne društvene tokove sa svojom složenom problematikom;

– pitanje raskoraka između naših /unutar naše Crkve/ konkretnih ponuda tim mladima i onoga što oni traže, odnosno što bismo im morali pružiti, a ne uspijevamo.

Temeljna pozitivna opredjeljenja za Krista i

njegovu nauku u svijetu /za vjeru i život po vjeri/ primaju svoja uporišta u našim konkretnim ponudama. U tom smislu predavač je ponudio neka rješenja na općem i pojedinačnom planu.

Četvrtog dana predavanja su održali: Anton Benvin i Zvezdan Linić. Prvi na temu: "Problem usađivanja kršćanske vjere kod predadolescenata i mladih", gdje je pokazao kako mladi usvajaju stavove odraslih /konkretno crkvenih službenika/ na temelju njihove djelatnosti, tj. koliko su uistinu predani svom kršćanskom pozivu i poslanju. A drugi na temu: "Uloga liturgije i molitve u vjerničkom rastu predadolescenata i mladih", pokazavši kako mladi traže od vjere odgovore na svoja pitanja u liturgiji i molitvi.

Posljednjeg dana Škole održano je komplementarno predavanje dvojice predavača na temu: "Uloga župske zajednice i obitelji u opredjeljivanju mladih za Krista u Crkvi". Bono Šagi i Josip Ladika, na temelju bogatog pastoralnog iskustva, u središte razmatranja stavili su temeljne institucije u odgoju vjere: obitelj i župu, koje su posebno u ovo naše vrijeme smatrane primarnim zajednicama evangelizacije.

TIMSKI RAD I OSTALE AKTIVNOSTI

Ono što za razliku od svih drugih skupova takve vrste u nas karakterizira Katehetsku ljetnu školu jest tzv. timski rad. Zamišljen je interdisciplinarno. Tom radu daje se posebna važnost a temelji se na integraciji, iznošenju i izmjeni iskustava članova unutar radnih skupina i teoretskom produbljivanju zacrtane problematike svake pojedine Škole, koja daje naglasak kako na teoriju tako i na praksu. U okviru ovog rada nitko ne može ostati ravnodušan. Svi su pozvani na maksimalno sudjelovanje.

Na ovoj Školi u Varaždinu radilo je pet timova s komplementarnom problematikom, a vodili su ih osim predavača i za to posebno pripremljeni animatori: Peto Aračić, Josip Sremić, Josip Baričević, Danijel Labaš i Andrija Kišiček.

U okviru ove Škole bio je organiziran i susret

s mladim kršćanima grada Varaždina koji su iznosili svoja iskustva i odgovarali na pitanja.

Pri završetku Škole predstavnici grupa i timova izvijestili su sudionike o rezultatima rada svake pojedine grupe, o svojim zapažanjima i o izradi nekih konkretnih predložaka korisnih za praksu. Sudionici su bili upoznati i s radom komisije za izradu katehetskog plana i direktorija, o čemu je izvjestio Josip Baričević.

ZAKLJUČNE MISLI

Jubilarna Katehetska ljetna škola '81 uspješno je završena. Organizatori i njihovi suradnici zaslužuju priznanje u svakom pogledu. Položili su ispit pred brojnom "komisijom" svih sudionika i javnošću. No nama se ipak postavlja pitanje: Je li ova Škola, unatoč izvanjskim uspjesima, odgovorila na postavljeni cilj? Je li osvijetlila naznačenu problematiku u svim njezinim dohvatljivim dimenzijama?

Čini nam se da se i ovog puta ostalo samo "na površinskom" zahvatu. Unatoč dobro pripremljenim izlaganjima predavača, očekivalo se da će ipak biti više prostora posvećeno striktnoj problematici mladih pod raznim vidovima. Očekivao se nastup nekog predavača iz redova samih mladih kršćana koji žive usred svijeta

mladih /neovisno o razgovoru koji se održao s mladima Varaždina/ i koji istinski poznaju svijet mladih i njihova stremljenja i muke. Očekivao se kakav okrugli stol gdje bi se iznijela iskustva kateheta s raznih područja naše zemlje koji duže rade s mladima, itd.

S tim u vezi na ovoj se Školi ne jednom jasno reklo da receptata za konkretni rad nema što je dakako razumljivo, ali ima iskustava koja su vrijedna pažnje i mogu poslužiti kao izvjesno usmjerenje. Ima predložaka koji mogu korisno poslužiti za konkretnu praksu.

Iako ova Škola seli iz godine u godinu od mjesta do mjesta s nakanom da zahvati što veći broj pastoralnih radnika, ipak je još uvijek prevelik broj onih koji ostaju po strani usprkos tolikim ponudama i poticajima za permanentno osposobljavanje i prilagodbu.

Katehetska škola, ovako, kako je zamišljena i kako nam se iz godine u godinu predstavlja, unatoč nekim nedostacima /zatvaranje u približno isti krug predavača i animatora, izvjestan "strah od moguće infiltracije" drugačijih mišljenja i pogleda potencijalnih suradnika, itd/ ipak postaje sve uvaženiji skup naše Crkve. Ona ustrajno utire sebi put prema sve kvalificiranijem trendu i širem prihvatu, što je samo znak da nam je ne samo potrebna nego i korisna.